

Bryt med Histadrut?

Histadruts vekst og fall og rolle i Palestinakonflikten.

Hvordan står det egentlig til med fagbevegelsen i Midtøsten? På de faglige studieturene Faglig Utvalg i Palkom arrangerer, setter vi alltid av tid til å besøke den palestinske fagbevegelsen PGFTU. På møtene med dem hører vi stadig at Histadrut spøker i bakgrunnen. Så vi har lurt en del: Hva slags organisasjon er Histadrut? Hva har de med PGFTU å gjøre? Vi har funnet ut at vi må begynne å grave i materien. Ikke minst for å skaffe oss bakgrunn for å stille parola Bryt med Histadrut.

Men vi er ikke de eneste og de første som gjør det. I Fri fagbevegelse i juni i år, refererer Adolf Larsen til et styrevedtak fra Oslo Grafisk, i forbindelse med en bebuda delegasjon fra LO til fagorganisasjonene i Israel og Palestina. I vedtaket heter det: "Med særdeles dårlig timing vedtok LO-sekretariatet å sende en delegasjon til Israel. Vi ser at LO's Terje Kalheim uttaler at reisen har vært planlagt i lengre tid, og at det er tilfeldig at vedtaket kommer nå. Det bør være et minstekrav at ledelsen i LO tenker over de politiske konsekvensene av sine vedtak, og da er ikke en reise til Israel det som bør stå på dagsordenen akkurat nå".

I juni kom også LO i fem norske byer - Oslo, Stavanger, Bergen, Trondheim og Tromsø, med en uttalelse: "Histadrut er ikke nøytral. Tiden er ikke inne for å sende delegasjoner til Israel for å snakke med Israelsk fagbevegelse. Histadrut dro fra LO-kongressen i protest mot kongressens klare støtte til palestinerne. De er ingen nøytral part, de støtter okkupasjonen og blokaden av Gaza

Vi har følgende klare krav: Norsk Fagbevegelse må ikke svikte palestinerne når de trenger oss som mest. Avlys LOs reise. Tillitsvalgte må inviteres med på neste solidaritetsbåt. LO må ta initiativ til boikott over alt der det er mulig.

Våre øyeblikkelige krav er:

Oljefondet ut av Israel.

Send ambassadøren hjem.

Frys samarbeidet med Histadrut".

Terje Kalheim i LO's internasjonale avdeling svarer på oppfordringa i Fri fagbevegelse: "Vi møter ikke Histadrut. LO-delegasjonen som drar til Midtøsten i slutten av september, vil ikke møte Israels fagbevegelse Histadrut. Årsaken er en jødisk høytid, ikke den massive kritikken mot LO".

Palestinakomiteens Faglige Utvalg

Postboks 9023 Grønland - 0133 Oslo

konto nr. 0539 16 76617

www.palestinakomiteen.no

Er Bryt med Histadrut ei riktig parole å stille nå? Eksempler på internasjonale organisasjoner som har vedtatt brudd er UCU – University and College Union, Storbritannias største fagforening for akademikere.

COSATU, LO i Sør-Afrika sier følgende: "Vi oppfordrer alle til å intensivere boikott, de-investeringer og sanksjoner og delta i BDS-kampanja mot apartheidstaten Israel, som fortsatt okkuperer Palestina og utvider koloniene og fører offensive kriger som i Gaza. Vi oppfordrer til isolering av Histadrut, Israels rasistiske fagforening, som uten betingelser støtter okkupasjonen av Palestina og den umenneskelige behandlinga av palestinske arbeidere i Israel".

Hva slags organisasjon snakker vi om?

Det som fikk begeret til å flyte over for mange var Histadruts støtte til angrepet på Freedom Flottilla i mai i år. I ei pressemelding fra Histadrut heter det: "Israel hadde ikke noe annet valg enn å svare på gjentatte angrep og aggresjon med selvforsvar. Vi er klar over de pågående lidelsene for innbyggerne i Gaza. Vi er også klar over at innbyggerne i Gaza blir holdt som gissel av Hamas' terrorregime, som brutalt tok over Gazastripen i 2007 og uhemma har tatt alle midler i bruk for å skade fred, menneskerettigheter og arbeidere (herunder PGFTU med sine ledere og tillitsvalgte, som ble tvunget til å flykte til Vestbredden med sine familier for å redde livet) og som forfølger arbeiderne på en brutal måte".

(Men var det ikke et valg her da, i 2006, hvor internasjonale observatører oppsummerte at alt hadde gått prikkfritt for seg?)

Histadrut er grunnleggende sionistisk, sjøl i 2010. De sier det samme som israelske myndigheter. De støtter all israelsk politikk, uansett om regjeringa er til venstre eller til høyre. De støtter apartheidmuren. De støtter angrepet på Gaza og de støtter blokaden. Og nå sist støtta de altså angrepet på Freedom Flottilla.

Like fullt er Histadrut, den organisasjonen i Israel som kan sammenlignes med vårt LO, inne i varmen i den internasjonale arbeiderbevegelsen. De er medlem av ITUC, International Trade Union Confederation (det internasjonale LO), og sender sine representanter til alle store internasjonale kongresser og faglige konferanser. LO har offisielle forbindelser med dem, og de var gjest på siste LO-kongress.

De første skritta mot maktas tinder

Histadrut ble grunnlagt i 1920 under navnet "The General Federation of Jewish Labor". Organisasjonen hadde to klare strategier: De skulle "erobre arbeidet fra hendene på palestinske arabere" og sikre et økonomisk fundament for en jødisk nasjon. Hele poenget fra starten var å organisere sionistiske arbeidere som kom til Israel for å opprette jødiske kolonier, og for å lokke sionistisk arbeidskraft til det som da var Palestina under britisk mandat. Husk: Landet var på ingen måte tomt, sjøl om dette er en vesentlig del av den sionistiske propagandaen. Immigrasjon av jøder til Palestina starta midt på 1800-tallet og økte utover. I 1914 kom det 85 000. I 1931 kom det 176 000. Og alle disse immigrantene måtte jo ha et sted å slå seg ned, og det måtte jo bli på palestinsk jord. Klassemessig var det ikke borgerskapet som kom. Det var arbeidere, fra Polen og

Russland. Ikke først og fremst fordi de var forfulgt som jøder, men fordi de var forfulgt som sosialister og kommunister.

Fra begynnelsen utelukka Histadrut arabiske arbeidere og kasta dermed det sentrale faglige prinsippet om arbeidssolidaritet på båten, til fordel for nasjonal, jødisk enerett. Altså rettigheter og sosial velferd eksklusivt for personer med jødisk religion. Sjøl om organisasjonen etter hvert sletta ordet "jødisk" fra sitt fulle navn, nekta Histadrut å gi fullt medlemskap til arabiske arbeidere fram til 1959. Årsaken var at en landsomfattende vekst i anlegg og industri og mangel på arbeidskraft tvang dem til å endre linje.

I 1966 skifta Histadrut navn til "General Confederation of Labor in Erez Israel", eller "Land of Israel". Dette er en politisk betent betegnelse på det bibelske landet Israel, det landet jødene blei lova av gud, som inkluderer minst hele det historiske Palestina. Histadrut har altså hele veien vært et politisk redskap, uløselig knytta til det sionistiske prosjektet.

Før opprettelsen av den israelske staten i 1948 var det et konglomerat av sionistiske koloniseringsorganisasjoner og det var mange forløpere før Histadrut så dagens lys. En av dem var Histadrut HaShomer HaZair, en bevæpna sionistisk kamporganisasjon for ungdom, som skulle forsvare jødiske bosettinger med våpen. Den så på seg sjøl som sosialistisk sionistisk. På det tidspunktet forsvarte den arabisk arbeidskraft, mot MAPAI, (Workers Party of Erez Israel, skifta navn til Israeli Labor Party i 1968), som ville ha arbeid eksklusivt for jøder. I denne kampen var det MAPAI som vant, og Mapai-linja blei siden Histadruts politikk.

I 1930 ble det israelske sionistiske arbeiderpartiet grunnlagt, ved hjelp av blant andre Histadrut.. Histadrut har også hele veien vært uløselig knytta til og symbiotisk sammenvevd med det sionistiske Labor (Arbeiderpartiet). Det har kommet fram at Histadrut har regelmessig og i hemmelighet kanalisert midler til Labor – for medlemskontingenta?.

En litt spesiell del av historia: Histadrut grunnla Haganah i 1920. Haganah er den sionistiske terrorist-organisasjonen, som har stått bak mye blodsutgytelse i området. Palestinsk bondeopprør, retta mot jødiske settlements og kibbutzer blei slått brutalt ned. Haganah blei seinere til de israelske væpna styrkene. Histadrut har siden heller ikke hatt problemer med militær maktbruk og overgrepa til okkupasjons hæren IDF.

Ben Gurion

Ben Gurion, erkesionist og erkefrontfigur, var Histadruts første generalsekretær. Han ble i 1935: leder av Jewish Agency, forløperen til den sionistiske staten og i 1948 statsminister i Israel. Han har uttalt følgende: "Jeg tviler på om vi ville ha hatt en stat uten Histadrut." "Opprettelsen av en ny sionistisk bevegelse, en sionistisk bevegelse av arbeidstakere, er den første forutsetning for oppfyllelsen av sionismen. ... Uten en slik ny sionistisk bevegelse som er helt til vår disposisjon, er det ingen framtid eller håp for det vi vil ha".

Her er et par andre sitater som peker utvetydig i samme retning. Golda Meir, Israels statsminister fra 1969 uttalte 1928: "Jeg ble påsatt i Histadrut Executive Committee i en tid da denne store fagforeninga ikke bare var en faglig organisasjon. Det var et stort koloniseringsbyrå."

Pinhas Lavon, generalsekretær i Histadrut, sa i 1960: "Histadrut er ikke en fagforening. Det er en generell organisasjon i kjernen til den israelske staten...."

I det hele tatt er det et utall av lite flatterende sitater fra sionistiske ledere om palestinere: "Et palestinsk folk finnes ikke. Det er ikke sånn at vi kom og kasta dem ut og tok landet fra dem. De eksisterte ikke". Sa Golda Meir.

"Araberne" er usynlige. I beste fall er de dyr – i motsetning til guds utvalgte folk. Denne usynliggjøringa har sionismen har frakta med seg inn i dagens konflikt. Dette er ett av beina Histadrut står på, ideologisk og praktisk. Umenneskeliggjøringa av palestinerne er den grunnleggende ideen og politikken staten er tufta på: Facts on the ground.

I dag er "araberne" også borte. Jamfør en opinionsundersøkelse i Israel i forbindelse med fredsforhandlingene. Israelere flest gir blanke blaffen i forhandlingene. De har det bra som de har det. "Araberne" ser de ikke noe til lengre – de er bak muren.

"Fra klasse til nasjon"

Dette var ett av slagorda til Ben Gurion. "Sosialisme er ikke et mål i seg selv, men et verktøy for å fremme nasjonale mål", sa han.

Den viktigste, drivende motsetninga i verden går mellom arbeid og kapital. Dette er anerkjent av en samla internasjonal arbeiderbevegelse. Den faglige kampen står mellom dem som eier og dem som selger arbeidskrafta si. Men sånn var det ikke i Israel. Den israelske arbeiderklassen trylla bort den ene sida av denne motsetninga, nemlig kapitalen. Det går jo dårlig i en moderne kapitalisme. Isteden skaper de en slags rasistisk sosialisme. Histadrut's primære rolle var ikke forsvaret av medlemmenes lønn og arbeidsvilkår, men kolonisering av Palestina. Kibbutzbevegelsen var metoden. Arbeiderklassens rolle var ikke å avskaffe kapitalismen, men å danne og lede en nasjon for jøder. Histadruts mål var at arbeiderklassen ha makta og lede staten. De skulle sitte i ledelsen, i samfunnet og i alle samfunnets institusjoner. De skulle være tannhjulet i hele urverket. Klassekamp ble omdefinert til kampen mot arabiske arbeidskraft. Men for å komme dit måtte de bokstavelig talt rydde veien.

Histadrut har hele veien vært en sionistisk ideologispreader, oppdrager og utdanningsinstitusjon. De hadde hånd om all opplæring og skolegang fra barnehage til voksenopplæring "i jødedommens ånd" i "jødenes nasjonale hjemland". Det er ikke vanskelig å se at det er blant annet herfra israelere har fått synet sitt på "arabere".

Histadrut som arbeidsgiver og monopolkapitalist

Histadrut hadde en samfunnsbyggende oppgave. Særlig spilte de en viktig rolle i koloniene de etablerte på palestinsk jord, hvor de var enerådende. De hadde hånd om velferdsordninger som pensjon og sykeforsikring, boligbygging, gravferdsstøtte – fra vogge til grav, men kun til jødiske familier. Innbyggernes boliger ble bygd av et Histadrut-selskap. Husa blei levert av et Histadrut-selskap. Histadruts pensjonister ble plassert på Histadruts aldershjem.

De etablerte og drev bedrifter som Tnuva (meieriprodukter), Solel Boneh (bygg og anlegg), Koor (industriproduksjon), Hamashbir (matkooperativ), Bank Hapoalim, de Mashbir (distribusjon, transport), Holdingselskapet Hevrat Ovdim, 100 prosent jødisk-kontrollert, og ikke minst General Health Fund. Og dette er langt fra noen fullstendig oversikt. I tillegg etablerte de Israels flyselskap (EI Al), de drev virksomhet innafor shipping, de publiserte avis, drev idrettslag og mye, mye mer.

De spilte på hele det økonomiske registeret, fra sysselsetting, gjennom produksjon til forbruk, alt for Histadruts medlemmer. For å finansiere koloniseringa bygde de opp store økonomiske fond. Histadruts General Health Fund forsynte den jødiske befolkningen med sykehus og klinikker. Penga kom fra medlemskontingent. Alle som skulle dra nytte av ytelser fra General Health Fund *måtte* være medlemmer. Histadrut ble en maktfaktor i israelsk økonomi og samfunnsliv. En monopolkapitalist, som styrte et digert kapitalistisk imperium, samtidig som det skulle være en fagbevegelse

På begge sider av bordet

Histadruts bedrifter har altså sysselsatt en stor andel av israels arbeidstakere. Så seint som på 1980-tallet var Histadrut landets største arbeidsgiver. 25 prosent av landets arbeidere hadde Histadrut som arbeidsgiver. Den lille røde heftet, medlemsboka, var en forutsetning for å bli ansatt. Som eneste anerkjente representant for arbeiderne, ble Histadrut en stat i staten. William Frankel, redaktør i *The Jewish Chronicle* (London) karakteriserte Histadrut "som en kapitalistisk union".

Er det dette vi kaller en korporativ stat? Eller en slags sosialisme..? Håkon Lie mente i alle fall det. Kibbutzene var lysende eksempler på sosialisme i praksis. Dette var et venstreside-standpunkt i Norge på 60-70-tallet. Kibbutzene har kanskje produksjonsformer og kollektiv organisering som kan minne om sosialisme. "De fikk ørkenen til å blomstre" – men sannheten er jo at de rappa vannet, ødela naturen og raserte palestinsk landbruk. Det er vel mer presist å kalle dem kolonister. I virkeligheten var og er fremdeles kibbutzene koloniseringskooperativer. De etablerer seg på okkupert land, de stjæler mer og mer land, de drømmer om å erobre "Judea" og "Samaria". Det er ikke vanskelig å se linja fra den første koloniseringspolitikken som Histadrut sto i spissen for til dagens "settlement"-problem.

Histadrut, en apartheidunion – de har litt av en historie å dra på

Da arbeidsløsheten vokste i den sionistiske økonomien i Palestina på 1920-tallet satte Histadrut i verk en kampanje for jødisk arbeidskraft og jødiske produkter, som samtidig fungerte som en boikott av palestinsk arbeidskraft og palestinske råvarer.

David HaCohen, tidligere administrerende direktør av Solel Boneh, i tillegg Histadrut-medlem hadde følgende program: Ingen arabere i min fagforening. Han etablerte vakthold ved frukthagene for å hindre arabiske arbeidere fra å få jobber der. Han organiserte knusing av egg produsert av arabiske produsenter. Han organiserte aksjoner som å helle parafin på tomater produsert av palestinske jordbrukere. Han sto i spissen for landgrabbing - oppkjøp av flere titalls *dunums* land fra palestinske eiere. Som solgte, godtroende som de var. Ben Gurion propaganderete stadig om "the evil of mixed labour". Og når palestinere etter hvert fikk adgang til israelsk arbeidsliv, propaganderte Histadrut for at "araberne" skulle ha lavere lønn enn jødene.

Histadrut som arbeidsgiver ansatte ikke palestinere i sikkerhetsnæringer – eller det som betraktes som sikkerhetsnæringer – og det er jo mange – dvs. våpen, olje, kjemisk industri, elektronikk, luftfart, shipping, flyselskaper, elektrisitet, gass, telekommunikasjon. Årsak: De ble sett på som en "sikkerhetstrussel." Utelukking av arabiske arbeidere fra store deler av den israelske industrien er ensbetydende med raseskille. Denne systemiske rasediskrimineringa fortsetter den dag i dag. Ferskt eksempel: Palestinere blir nekta jobb på den nye Jerusalem-banen

En interessant side-historie: Histadrut engasjerte seg tungt i apartheidstaten Sør-Afrika. De mest høyreorienterte, sosialdemokratiske fagforeningene i verden er mot apartheid. Men ikke Histadrut. De samarbeida med den sørafrikanske staten. Histadruts stålselskaper produserte stål for Sør-Afrikas væpna styrker og forsynte dem med våpen. Histadrut bidro også til å bygge opp den elektroniske veggen mellom Sør-Afrika/Namibia og omkringliggende afrikanske statene for å holde geriljaen ute. Dette var forløperen til MUREN på Vestbredden og rundt Gaza. Som de altså støtter.

Okkupasjon og jernhæl

Etter seksdagerskrigen i 1967 ble palestinere underlagt militær okkupasjon og satt under administrasjon. Politisk og økonomisk kontroll over "territoriene" ble raskt en hjørnestein i israelsk okkupasjon. Den palestinske økonomien gikk i dass. Palestina ble økonomisk avhengig av Israel. Den israelske regjeringa ble tvunget til delvis å åpne arbeidsmarkedet sitt for palestinere, dels på grunn av behov i den israelske økonomien, og dels på grunn av internasjonalt press.

Ifølge humanitær rett og menneskerettigheter skal okkupasjonen sikre levebrødet til innbyggerne i de okkuperte områdene og garantere deres rett til arbeid og levestandard. Disse forpliktelsene gjelder spesielt for staten Israel siden de bevisst har hindra opprettelsen av en selvstendig palestinsk økonomi, og har bidratt til alvorlige økonomiske problemer og massiv arbeidsløshet på Vestbredden og Gaza.

Et israelsk lov-vedtak i 1970 innebar at den militære administrasjonen (okkupasjonsmyndighetene) skulle administrere og føre tilsyn med palestinernes arbeidsliv, deres arbeidsbetingelser, lønn og ansettelsesforhold. Hit måtte palestinerne gå for å skaffe seg arbeidstillatelser – og da gjaldt det å oppføre seg ordentlig. Under sånne forhold eksisterer ikke faglige rettigheter. Histadrut aksepterte denne ordninga uten å blunke. De hadde ingen motforestillinger.

På slutten av 1970-tallet starta en oppsving i den nasjonale motstandskampen, som bygde seg opp mot den første intifada i 1987. Da begynte også nye fagforeninger å dukke opp i de palestinske områdene. De var nært knytta til politisk-militære organisasjoner i den palestinske nasjonale frigjøringsbevegelsen. Disse militante fagforeningene tiltrakk seg tusenvis av arbeidere, inkludert dem som pendla til Israel. De israelske myndighetene betrakta dem som en del av motstanden og holdt dem nede med jernhånd. Ledere ble fengsla eller deportert.

Kontorene deres ble plyndra, rasert og stengt. Aktivistene deres ble utsatt for forfølgelse, forhør, fengsling og tortur. Fagforeningene gikk under jorda, men fortsatte å vokse.

Palestina blei styrt ved hjelp av militære direktiver. Militært direktiv nr. 101 er en illustrasjon på hva slags regime som rådde: Det var forbud mot møter og demonstrasjoner, forbud mot flagg og nasjonale symboler, forbud mot å produsere og publisere artikler og bilder med politisk innhold, forbud mot å påvirke opinionen, sensur, og fengsel opp til 10 år, uten rettsprosess, for overtredelse. Israelske soldater fikk mandat til å bruke militær makt for å håndheve denne loven. Som de gjorde. Men Histadrut gjorde ingenting.

Den israelske menneskerettighetsorganisasjonen B'Tselem har dokumentert at Shin Beth (General Security Service), brukte arbeidstillatelsene som pressmiddel for å få arbeiderne til å samarbeide. Altså for å kjøpe seg overløpere og tystere. Den som "snakker" får jobb. Den som ikke samarbeider blir satt på svarteliste, arbeidstillatelsen inndratt. Også her satt Histadrut med arma i kors.

Svindel, utnyttning, "dialog", mer utnyttning og mer ydmykelse .

I løpet av de 40 åra siden 1970 har Histadrut brukt tida godt. Israel har svindla palestinere som arbeider i Israel for mer enn to milliarder dollar. Palestinere blir trukket 11 prosent av lønna. Beløpet blir inndratt under påskudd av at de skal brukes til velferdsytelser på Vestbredden, som de aldri har fått. Ferske rapporter viser at penga har blitt brukt til administrering av okkupasjonen og bygging av ulovlige bosetninger. Histadrut medvirker i dette tjuveriet. De trekker månedlig 1 prosent av lønna til palestinske arbeidere, sjøl om de ikke har krav på medlemskap og ikke blir representert i verken faglige spørsmål, arbeidskonflikter eller tvister. Histadrut har dermed fått en bit av kaka.

På begynnelsen av 1990-tallet begynte Oslo-prosessen. Det er tragisk lesning. Et svakt PLO med Arafat i eksil i Tunis ga opp alle stridsspørsmål da forslaget fra Israels forhandlingsdelegasjon om "gjensidig anerkjennelse" kom på bordet: "Hvis dere anerkjenner den Israelske staten, skal vi anerkjenne PLO". Ved undertegninga av Osloavtalen i 1993 "anerkjente" Israel PLO som motpart. Avtalen utelot alle stridsspørsmål, som grenser, flykninger, kolonier og Jerusalem. PLO ble ansvarliggjort som en slags statsbærende makt i Palestina, helt uten maktmidler – helt i henda på israelsk facts on the ground-politikk. Den samme situasjonen har vi fremdeles.

Forhandlingene skapte et klima, hvor det skulle være "dialog mellom parter", og Histadrut forandret sin holdning til palestinske fagforeninger. De inngikk et "samarbeid" med PGFTU i Oslo-avtalens ånd, og en del avtaler blei undertegna. Blant anna skulle Histadrut representere palestinske arbeidstakere i Israel, og betale tilbake penger til PGFTU. Realiseringa har det gått heller dårligere med. Avtalene har dessuten ført til uenighet og splid innad i Palestina og palestinsk fagbevegelse. Mange mistenkte Histadrut for å bruke "klimaet" til å få kontroll over de militante palestinske organisasjonene og legge dem døde, og bruke den nye situasjonen som Oslo-avtalen skapte til å legitimere seg sjøl. Tilliten til Histadrut er ikke stor. Og de fortjener det vel heller ikke.

After Oslo

I mars 1993 innførte Israel en omfattende avsperring av de okkuperte områdene "inntil videre." Den har til nå aldri blitt opphevd, den eksisterer og blir verre, mer subtil og systematisk. Siden utbruddet av den andre intifadaen i 2000 og den stadig mer militante kampen mot okkupasjonen, stramma Israel ytterligere til og la harde restriksjoner på bevegelse. Disse tiltaka førte til en skyhøy arbeidsløshet og en palestinsk økonomi i krise. Mangelen på ressurser og utmagring i de okkuperte områdene økte palestinsk avhengighet av lønna arbeid i Israel. Disse arbeiderne, som omfatter en stor del av arbeidsstokken i de okkuperte områdene, forsørger hundretusener. Mer enn halvparten av ansatte har en månedslønn under fattigdomsgrensa.

Palestinske arbeidere som drar inn i Israel blir også grovt utnytta av sine arbeidsgivere, uten at de har noen fagforening som kan slåss for seg. De må opp før morran gryr, i 3-4 tida, kanskje tidligere, og det er et hælises sirkus, kontroll og køståing ved sjekkpunktene for å komme seg på jobb i tide.

Det totale antallet palestinere som arbeider i Israel er redusert med om lag 100.000 sammenligna med før intifadaen. For nå har Israel endra strategi: Å redusere den palestinske arbeidsstyrken (vil ikke ha alle disse araberne her hos oss) og erstatte den med fremmedarbeidere fra Filippinene, Kina, Thailand og Østeuropa. Som i sin tur jobber under slavebetingelser.

Det faktiske antallet palestinere fra Vestbredden og Gaza som arbeider i Israel er også hele tida sterkt avhengig av kontinuerlig skiftende restriksjoner på bevegelse, både innafor de okkuperte områdene og inn i Israel. Plutselig kan veien være sperra eller sjekkpunktet stengt. Til å hjelpe seg har de i tillegg bygd en MUR, med full støtte fra Histadrut. Derfor har arbeid i Israel blitt langt mer uberegnelig. Spørsmålet om åpning eller stenging av sjekkpunktene er det IDF som bestemmer, fra dag til dag. Myndighetene har dermed ett nivå på tillatelser som gir rett til adgang, sikkerhetsstyrkene et annet.

Mange internasjonale og frivillige organisasjoner har pekt på de umenneskelige forholda på sjekkpunktene. Det er lange timer med venting, nedverdiggelse, underkastelse, daglig ydmykelse og personlig risiko, ikke sjelden med dødsfall som resultat. Den siste endringa nå er at arbeidstillatelse ikke gir rett til å overnatte i Israel. Når 15 000 palestinere med lovlig arbeidstillatelse skal passere det største sjekkpunktet mellom Vestbredden og Israel, vil det bli tre timer med kø hver morgen og ettermiddag hvis alle skal forbi. I tillegg til reisetida blir det seks timer ekstra til en allerede lang arbeidsdag. Det betyr at flere vil velge å jobbe uten tillatelse. Dette tvinger dem til å jobbe ulovlig i Israel, eller på de ulovlige koloniene.

Det er nå anslagsvis 50 000 ulovlige arbeidere i Israel. Det nøyaktige antallet er vanskelig å fastslå. Av naturlige grunner blir de ikke registrert noen steder. Titusener av palestinere leter desperat etter en levevei for å forsørge seg selv og familien, og de drar til Israel uten tillatelse. Hver uke blir tusenvis tatt av israelske sikkerhetsstyrker. De fleste kommer tilbake, men noen blir fengsla eller ilagt bøter. Sikkerhetsstyrkene har utvikla ulike "uformelle" metoder - som innebærer misbruk og fornedrelse, seksuell trakassering, voldelige overgrep og alvorlig mishandling. I tillegg blir arbeiderne utnytta av israelske arbeidsgivere som underbetaler den og gir dem elendige arbeidsbetingelser, de er helt uten rettigheter. Arbeidsgiverne kan gjøre hva de vil. Og hvor er Histadrut?

Palestinere er dyktige bygningsarbeidere. De jobber også med å bygge koloniene. Tidligere for Histadruts byggebedrift Solel Boneh. Nå kanskje for bedrifter som er, eller har vært støtta av det norske oljefondet? Oljefondet trakk ut investeringene fra Africa Israel Investments og Danya Cebus i august, men det er kanskje flere? I koloniene jobber de under helt hårreisende dårlige forhold, og heller ikke her har de muligheter til faglig regulerte arbeidsbetingelser, for ingen organiserer dem - PGFTU får ikke lov til å organisere i "Israel" - ingen bryr seg om dem og ingen kjemper deres sak. Og som om de ikke skulle ha nedverdiggelser nok - de bygger også muren. Penger til livets opphold må de ha.

Vår venn Manawel Issa Abdellal fra PGFTU i Øst-Jerusalem har følgende å si om Histadrut:

"Histadrut har brukt sin privilegerte posisjon i den jødiske staten til å dra nytte av palestinske arbeidere for Histadruts egne mål. Histadrut har unnlatt å representere palestinske arbeidere inne i Israel. Og PGFTU er forhindra fra å forsvare palestinske arbeidere i disse områdene. Det er veldig smertefullt. Vi er vitne til og hører om brutal utnyttelse, men vi kan ikke gjøre noe ...

Det kan bare sammenlignes med apartheid-staten i Sør-Afrika. Til nå har jeg ikke sett noen form for solidaritet fra Histadrut. Sjøl når palestinske arbeidere skader seg, noe som burde utløse grunnleggende arbeidssolidaritet, har jeg aldri opplevd at Histadrut fordømmer eller gjøre noe med det. "

Kroken på døra for Histadrut

Nyliberalismen nådde også Israel på midten av 90-tallet. Den lukka, monopolistiske økonomien hadde nådd veggene, og israelske kapitalister pressa på for endringer. Histadruts bedrifter tjente ikke penger heller. Histadrut hadde ord på seg for sløsing og ineffektiv drift i bedriftene sine. De hadde gitt altfor sjenerøse subsidier til kooperativer og til kibbutzer, og på alle nivåer og i et bredt spekter av yrker hadde de ansatt i overflod, og mange virksomheter var uproduktive eller overflødige. Histadrut ble en klamp om foten. Det blei viktig å frata dem makta. Regjeringen ville ikke kausjonere for dem lengre. Peres-planen ble derfor vedtatt 1985. Den skulle tilpasse økonomien til globaliseringa. Planen inneholdt nedlegging, nedskjæring eller privatisering av førti selskaper som tilhørte regjeringa og Histadrut.

Så fulgte ei tid med privatisering og oppsplitting av Histadruts imperium. De mista mesteparten av bedriftene sine, og fikk som en følge av det svært begrensa innflytelse. De kunne heller ikke lene seg på de sosiale ordningene (helseforsikringa) lenger. Den ble tatt over av staten for å lettere kunne skjære ned på ytelsene. Histadrut blei solgt på billigsalg. Dr. Yossi Dahan, leder av ADVA Center sier: "Det var et av de største oppgjør i dette århundret. I løpet av dager eller uker ble en organisasjon som en gang hadde kontrollert 25 prosent av økonomien forvandlet til et konkursbo".

Histadrut aksepterte Peres-planen uten et pip. Parallelt rasa sjølsagt medlemstallet. I tillegg var det ikke lenger behov for dem i Israel. "There is no longer any need for organized labor in Israel, because the state has taken over its historical function: to ensure worker's rights" het det fra det israelske finansdepartementet. De blei en skygge av seg sjøl. Og gudene veit hvor mye de nå betyr som fagorganisasjon i Israel.

Som et resultat av Peres-planen endra det israelske arbeidsmarkedet seg til det ugjenkjennelige: Arbeidsgiverne fikk en rekke lettelsener i skatter og avgifter, pluss full frihet til å fastsette arbeidstid og lønn. Flere og flere arbeidere ble ansatt på akkordbasis i stedet for på Histadrut's system av kollektive avtaler. En økende andel ansettelser skjedde utafor det organiserte rammeverket i form av personlige arbeidskontrakter. Det var en enorm økning i sysselsettingen

gjennom bemanningsselskaper som grundig omgikk alle tariffavtaler. Histadrut aksepterte denne nye virkeligheten uten å lee på øyelokket. Faktisk tok det del i feiringa ved å etablere sitt eget bemanningsselskap.

Hva nå?

Hva nå, under det nye "økonomiske fredsregimet" til Netanyahu? I ei fersk pressemelding fra Histadrut sier de at de har "...solidaritet med den palestinske befolkningen generelt, ...og PGFTU spesielt, særlig i forhold til rettighetene til palestinske arbeidstakere". Og de oppfatter seg som "...fanebærere for å fremme fred gjennom kontinuerlig fredelig dialog, forståelse og empati for behovene til palestinske arbeidere".

Om samarbeidsavtalen med PGFTU heter det videre i pressemeldinga: "I 1995 inngikk våre to organisasjoner en enestående avtale der femti prosent av alle avgifter fra palestinere ansatt av israelske arbeidsgivere ville bli utbetalt til PGFTU. Dessverre ble avtalen ikke fullt ut implementert på grunn av sikkerheten. Men i regi av International Trade Union Confederation (ITUC), har vi lyktes med ferdigstille og implementere avtalen i juni 2008. Som et resultat har 3,100,000 euro blitt overført til PGFTU". Og bra er jo det. PGFTU trenger de penga.

Det foregår også et visst samarbeid nå om noen praktiske prosjekter - for sjåførere. En "hotline-telefon" sjåførere kan benytte seg av når det oppstår ubehageligheter på sjekkpunkter (hva i all verden kan de foreta seg i den andre enden av den telefonlinja når en soldat har bestemt seg for å lage hælvetete) og et prosjekt med yrkesopplæring. I regi av internasjonal fagbevegelse har det vært avholdt noen dialogmøter. Som et konsentrat av et dialogmøte i Tel Aviv juli 2009 kan det oppsummeres: Det er motstand i PGFTU mot samarbeid med Histadrut nå. Det er store uenigheter, blant anna om fredsprosessen. Samarbeid gir for mange ikke mening så lenge det ikke skjer noe med de vanskelige leveforholda under okkupasjonen. Det er sterk mistillit mot den nåværende israelske regjeringa, og PGFTU hadde forventet at New Histadrut skulle utøve mer praktisk solidaritet.

Men det er noen andre

I vakuemet etter Histadrut har det i det siste tiåret oppstått nye arbeidstakerorganisasjoner for utenlandske arbeidstakere i Israel, som WAC-Ma'an (Workers Advise Center), a new Jewish-Arab Union in Israel. Ma'an er både et arabisk og et hebraisk ord, og betyr henholdsvis "å være sammen" og "den man henvender seg til". Organisasjonen jobber under følgende slagord: Arabs and Jews – stand together! Arbeiderklassen har det heller ikke bra i Israel, og bare en tredel er organisert. WAC-Ma'an bygger seg langsomt men sikkert opp, og organiserer nå spesielt lastebilsjåførere, innafor bygning og steinindustri, i jordbruket og blant lærere.

קוץ לוטווד
Kav LaOved
عنوان للعامل

Kav LaOved (Workers Hotline) er en NGO som vil føre kamp for palestinske arbeidere på Vestbredden, i koloniene og de industrielle sonene, i Øst-Jerusalem og i Gaza. De avslører umenneskelige arbeidsforhold, blant annet barnarbeid, og stiller opp med juridisk kompetanse, for verdige arbeidsbetingelser og sosiale rettigheter.

Felles for disse organisasjonene er at de ikke har store og dyre kontorer, men oppsøker arbeiderne der de befinner seg. Med bil, mobil, og moped. Og de trekker saker for rettsapparatet – og vinner. Begge er uavhengige av det sionistiske maktapparatet, demokratiske og åpne for alle.

De vil skape arbeidssolidaritet og bevissthet om nødvendigheten av å organisere seg. De vil forene alle arbeidere uten hensyn til religion, nasjonalitet, kjønn eller hudfarge. De vil ha like rettigheter for alle arbeidstakere, enten de er innvandrere, palestinere eller israelere. Og de trekker saker for rettsapparatet – og vinner.

Dette gir håp for framtida. Faglig Utvalg i Palestinakomiteen har nå innleda et samarbeid med Kav LaOved og WAC/Ma'an. Det gir oss muligheter til å lære noe nytt, og gir oss nye og spennende programposter på de faglige studieturene. Den faglige studieturen møtte dem, og ble med Kav LaOved til jordbrukskoloniene i Jordandalen.

Palkom FU arrangerte også et møte med lederen av WAC-Ma'an, Assaf Adiv 6. oktober, sammen med Norsk Transportarbeiderforbund. Assaf kunne bekrefte bildet av Histadrut, men taktisk sett vil de ikke ha en konfrontasjon sånn som forholda er nå. Han hadde også et møte med Terje Kalheim mens han var her, og han ble intervjuet i Fri Fagbevegelse. Vi håper at LO

vil innlede en mer kontinuerlig forbindelse og samarbeid med dem.

Palestinakomiteens Faglige Utvalg – januar 2011

Kontakt: Kjersti Nordby, kjer-n@online.no

Kilder: Diverse artikler fra Kav LaOved, WAC/Ma'an, Electronic Intfada, Zionist library, B'tselem, Wikipedia mm.

